

Cirkulärnr: 1999:35
Diariernr: 1999/0421
Handläggare: Gabriella Kollander Fällby
Sektion/Enhet: Äldreomsorg och sjukvård
Datum: 1999-02-18
Mottagare: Äldreomsorg
Handikappomsorg
Individ-/familjeomsorg
Medicinsk ansvarig sjuksköterska
Rubrik: Patientnämnder ersätter förtroendenämnder

*Sektionen för äldreomsorg och sjukvård
Gabriella Kollander Fållby, kh*

1999-02-18

Äldreomsorg
Handikappomsorg
Individ-/familjeomsorg
Medicinsk ansvarig sjuksköterska

Patientnämnder ersätter förtroendenämnder

En ny lag om patientnämnder (SFS 1998:1656) trädde i kraft den 1 januari 1999. Den nya lagen ersätter tidigare, lag (1992:563) om förtroendekommittés verksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Insatser enligt lagen om patientnämnder är ett komplement till de insatser andra myndigheter och organisationer utför i syfte att värna patientens ställning i hälso- och sjukvården.

Till grund för riksdagens beslut ligger delbetänkandet "Patienten har rätt" (SOU 1997:154), propositionen "Patientens inflytande och delaktighet" (prop.1998/99:4) samt Socialutskottets betänkande "Stärkt patientinflytande" (1998 / 99 SoU 3).

Utvidgat ansvarsområde

Den nya lagen innebär att patientnämndens uppgifter utvidgats till att omfatta all offentligt finansierad hälso- och sjukvård. För kommunernas del omfattas såväl hälso- och sjukvård i särskilt boende som den hälso- och sjukvård i ordinärt boende som en kommun kan ha åtagit sig att utföra (hemsjukvård). Ansvaret gäller även när kommunen lagt ut verksamheten på entreprenad eller köper enstaka platser. Dessutom skall patientnämnden även behandla frågeställningar kring omvårdnad som ges enligt socialtjänstlagen i samband med kommunal hälso- och sjukvård.

Patientnämndens organisation och sammansättning

Inom varje landsting och kommun skall det finnas en eller flera nämnder med uppgift att stödja och hjälpa patienter som omfattas av patientlagen.

Det ankommer på huvudmännen att själva komma överens om hur man bäst organiserar nämndverksamheten. Av förarbetena framgår att kommuner och landsting bör se hälso- och sjukvården som ett gemensamt åtagande och att man bör sträva efter att finna organisatoriska lösningar som gör det möjligt att arbeta med hela vårdkedjan. Ambitionen bör var att inrätta patientnämnder som besitter erfarenhet från både kommunernas och landstingens verksamheter.

Vikten av att ledamöterna i patientnämnderna är självständiga i förhållande till dem som beslutar om hälso- och sjukvården betonas i förarbetena. Ledamöterna bör därför inte ha uppdrag i en nämnd som beslutar om hälso- och sjukvård och omvårdnad i samband därmed.

Patientnämndens uppgifter

Nämnden skall utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter och bidra till kvalitetsutvecklingen inom hälso- och sjukvården och omvårdnad i samband därmed genom att

1. hjälpa patienter att få den information de behöver för att kunna ta till vara sina intressen,
2. främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal,
3. hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet, samt
4. rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter.

Patientnämnden skall senast den sista februari varje år lämna en redovisning över sin verksamhet under föregående år till Socialstyrelsen.

Patientnämndens målgrupp

Patientnämnden är till för patienter inom

1. den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) som bedrivs av landsting eller enligt avtal med landsting,
2. den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (1980:620) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård, samt
3. den tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs av landsting.

Information

I förarbetena betonas att information beträffande patientnämnder ges till patienter, anhöriga och personal inom den kommunala vården. Det är också viktigt att informationen lämnas på ett sådant sätt och i sådan form att personer med annan språklig bakgrund kan tillgodogöra sig den.

Patientnämnden skall rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till den ansvarige vårdgivaren och vårdenheten. Syftet med rapporteringen är att uppmärksamma vårdgivarna på eventuella missförhållanden som kan kräva att åtgärder behöver vidtagas. De rapporterade erfarenheterna har också betydelse för kvalitetsutvecklingsarbetet och kan vara en del i kvalitetssystemet.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för äldreomsorg och sjukvård

Lennart Jonasson

Gabriella Kollander Fällby